

BRUNARE VATTEN

– i Möckeln, Helge å och i världen

Emma Kritzberg
Enheten för Akvatisk Ekologi
Biologiska institutionen

Brunt vatten

– en naturlig del av landskapet

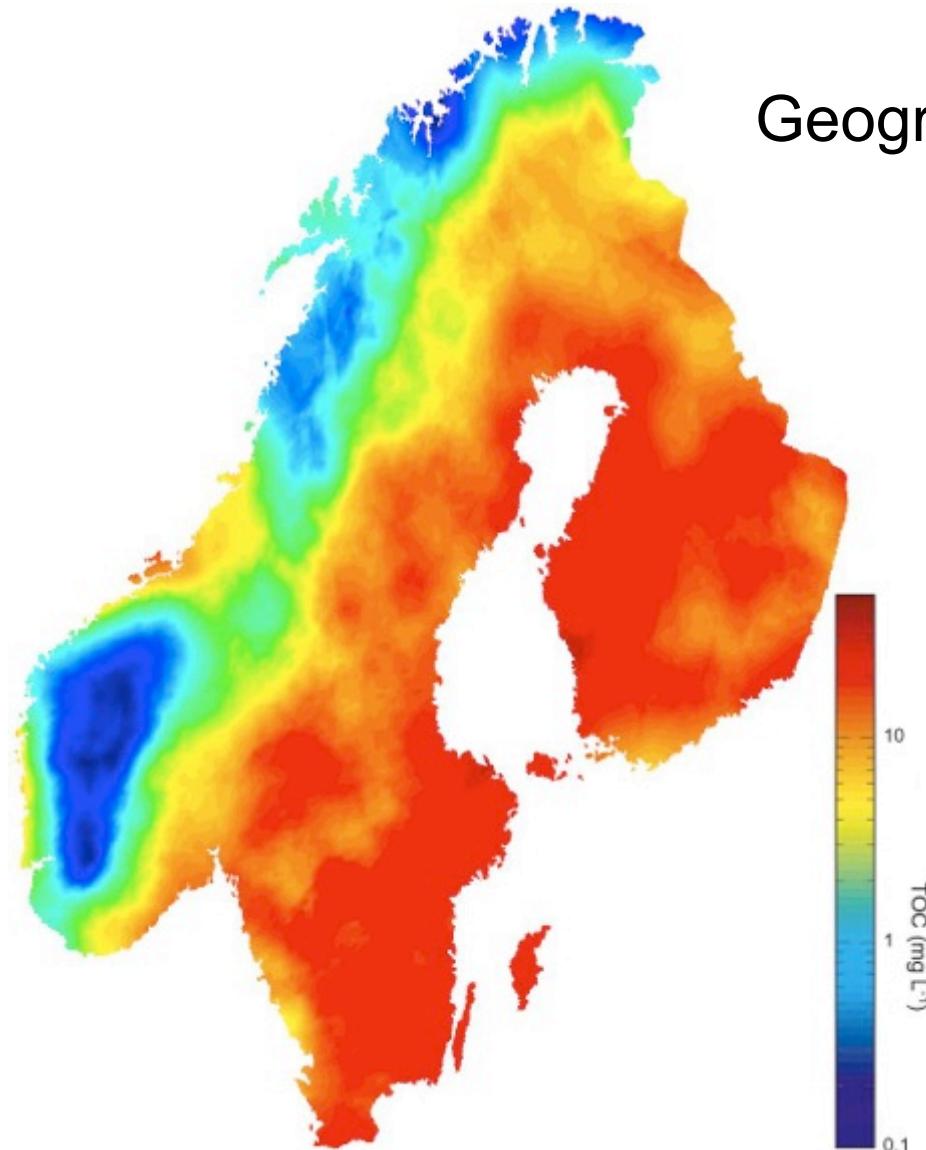
Myrmark
Skogsbygd

Brunt vatten

– en naturlig del av landskapet

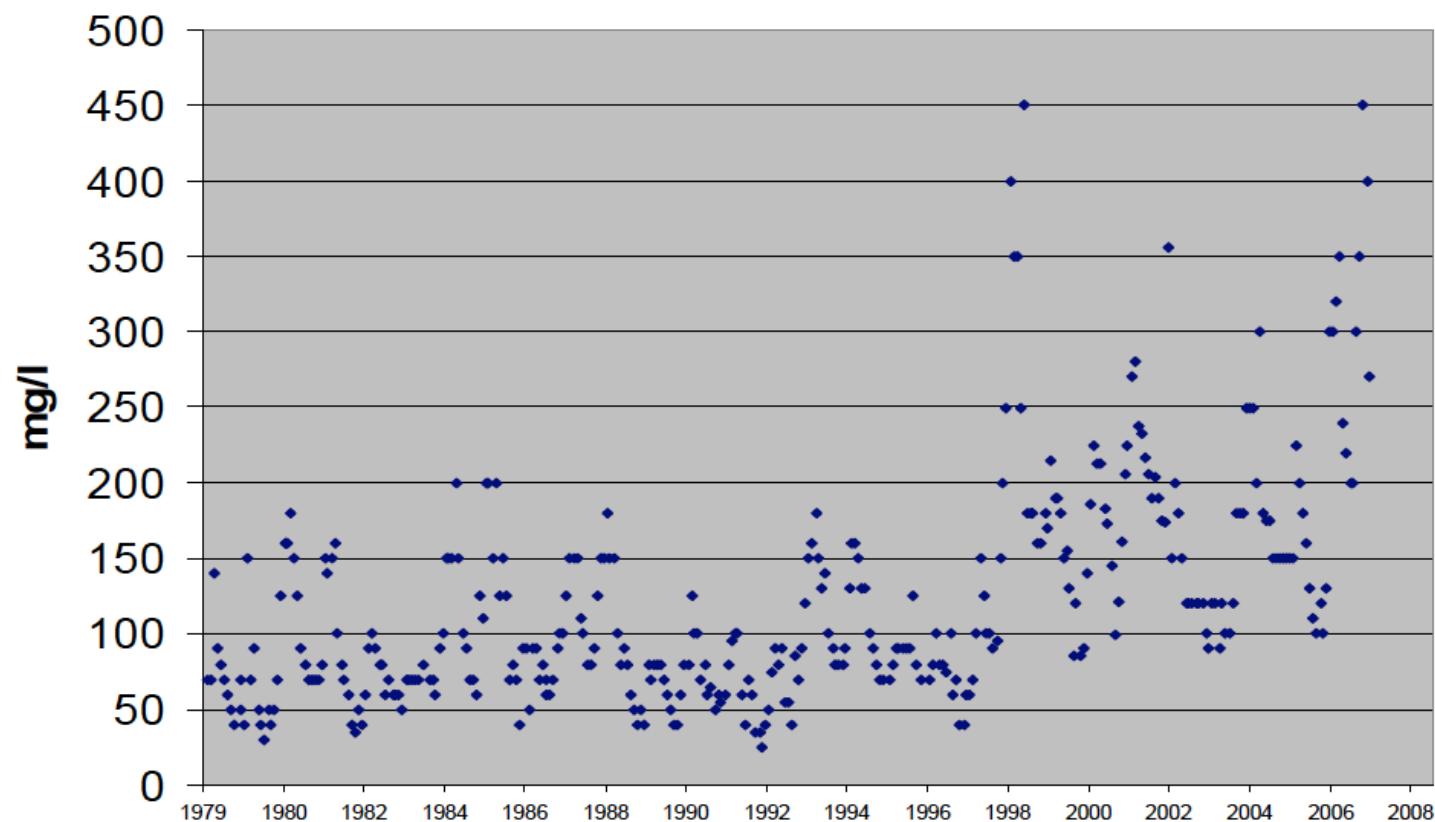
- Organiskt material
 - humus
- Järn

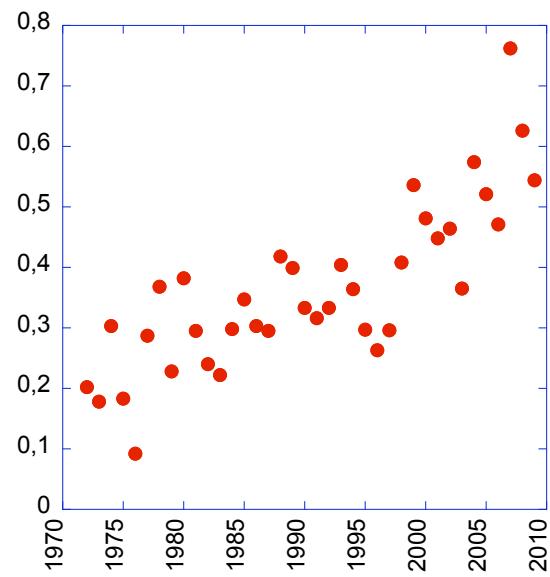
Geografiska skillnader i mängden
organiskt material

Möckeln

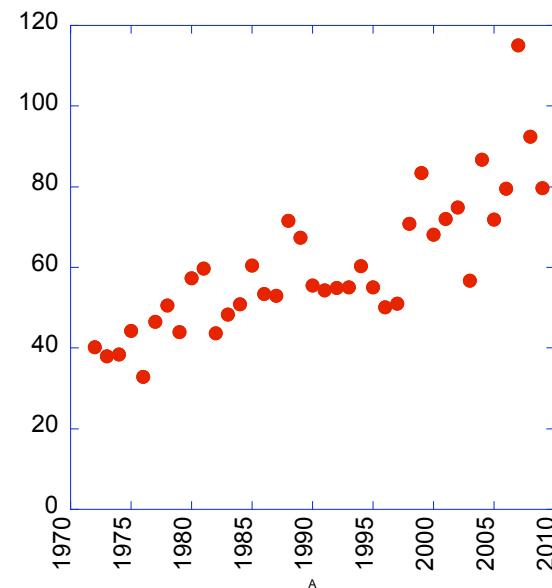
Färgtal Möckelns utlopp

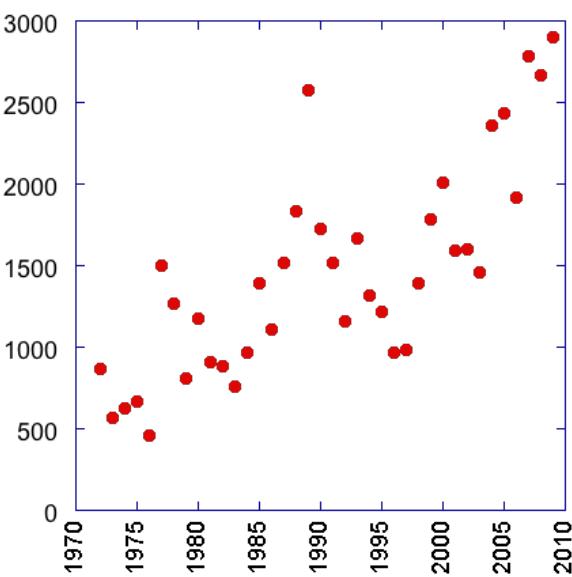
Vattenfärg

Organiskt material

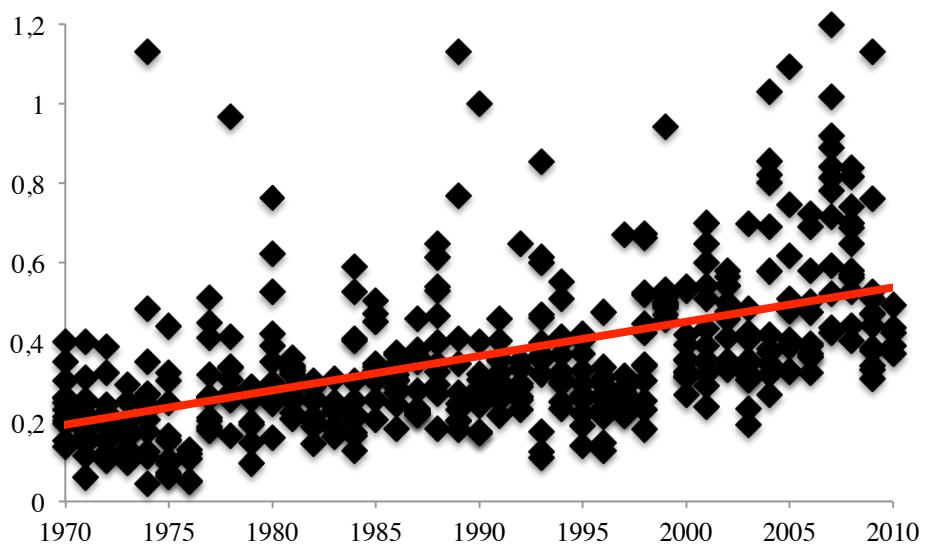
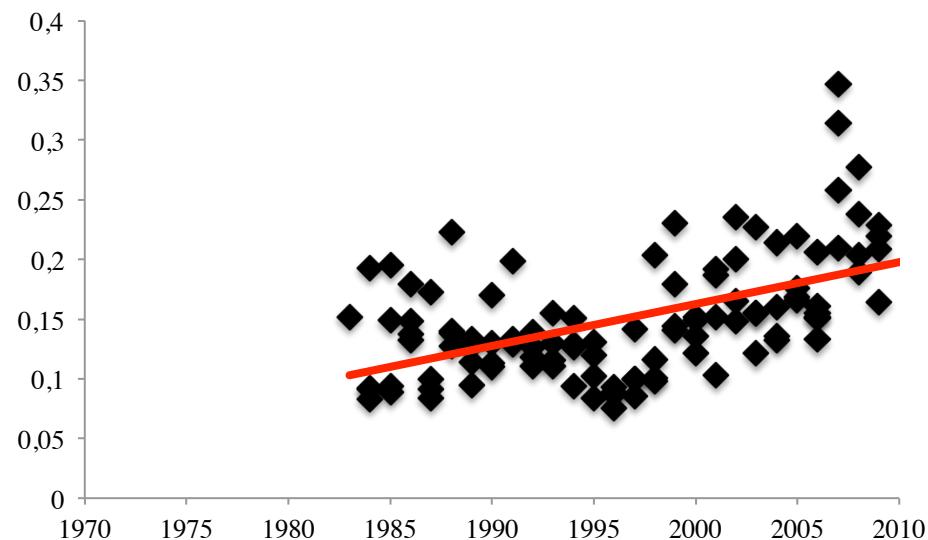
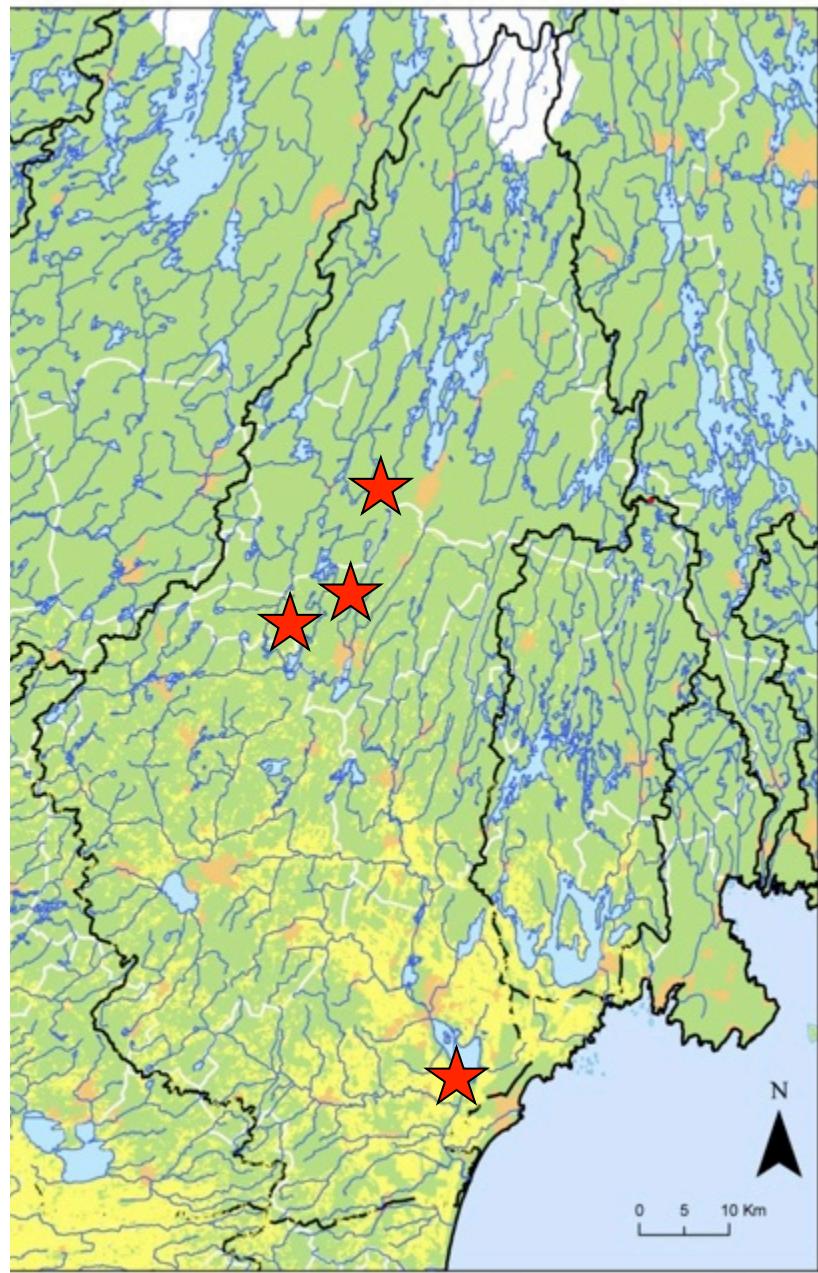
Järn

200 %

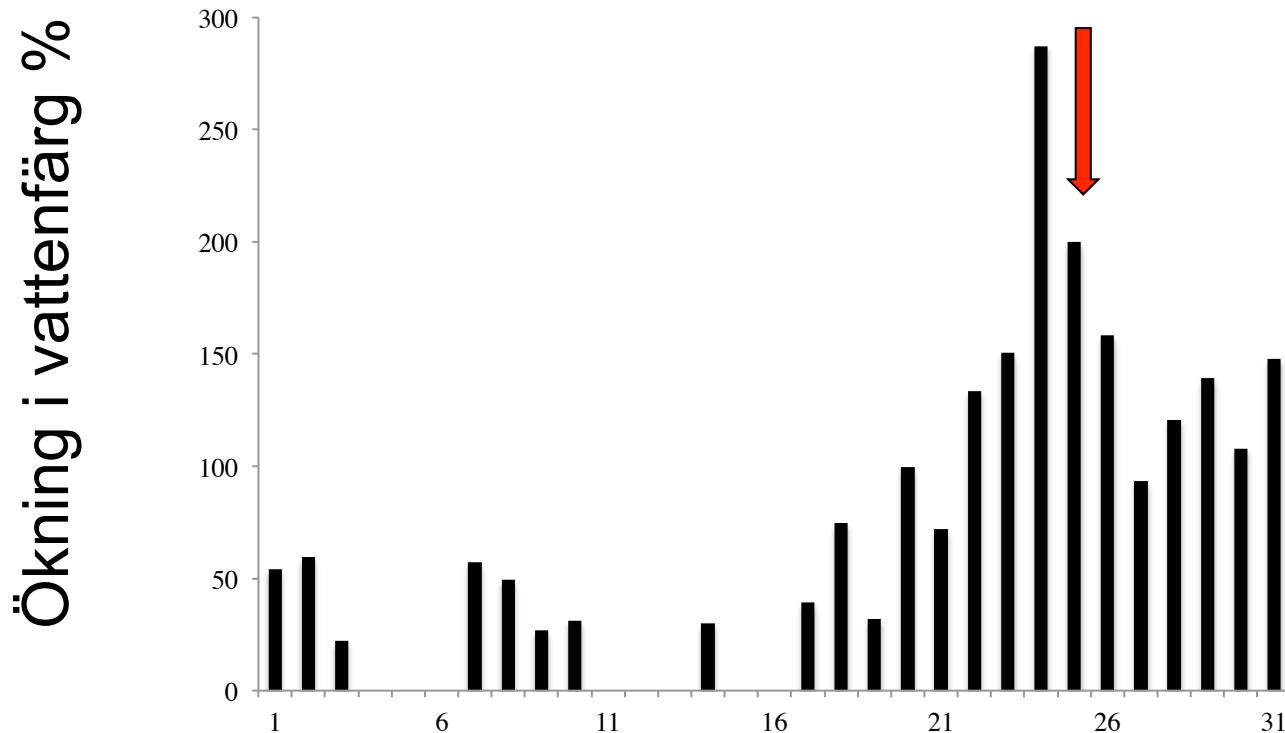
120 %

230 %

Brunifiering i Sverige

1972 - 2009

Kritzberg & Ekström 2012 Biogeosciences

Brunifiering på norra halvklotet

Norge (Hongve et al. 2004; De Wit et al. 2007; Haaland et al. 2010)

Finland (Vuorenmaa et al. 2006; Lepisto et al. 2008)

Storbritannien (Davies et al. 2005; Evans et al. 2006; Worrall et al. 2007)

Centraleuropa (Hejzlar et al. 2003; Skjelskvåle et al. 2005)

Nordamerika (Driscoll et al. 2003; Findlay 2003; Skjelskvåle et al. 2005)

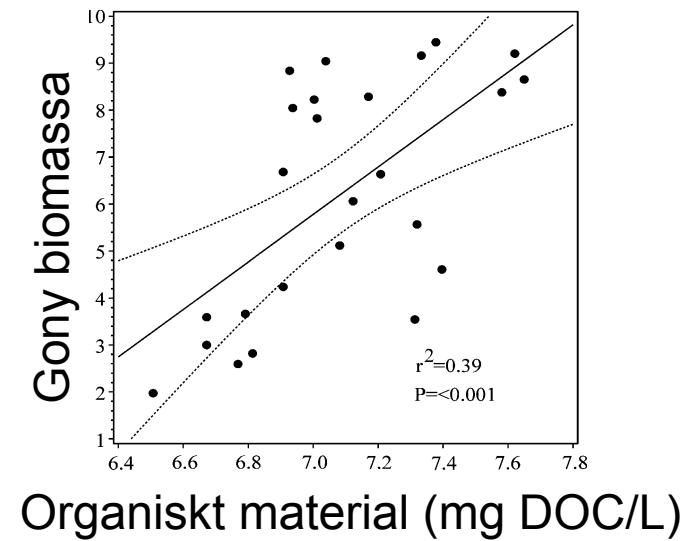
KONSEKVENSER?

Rekreationsvärdet sjunker

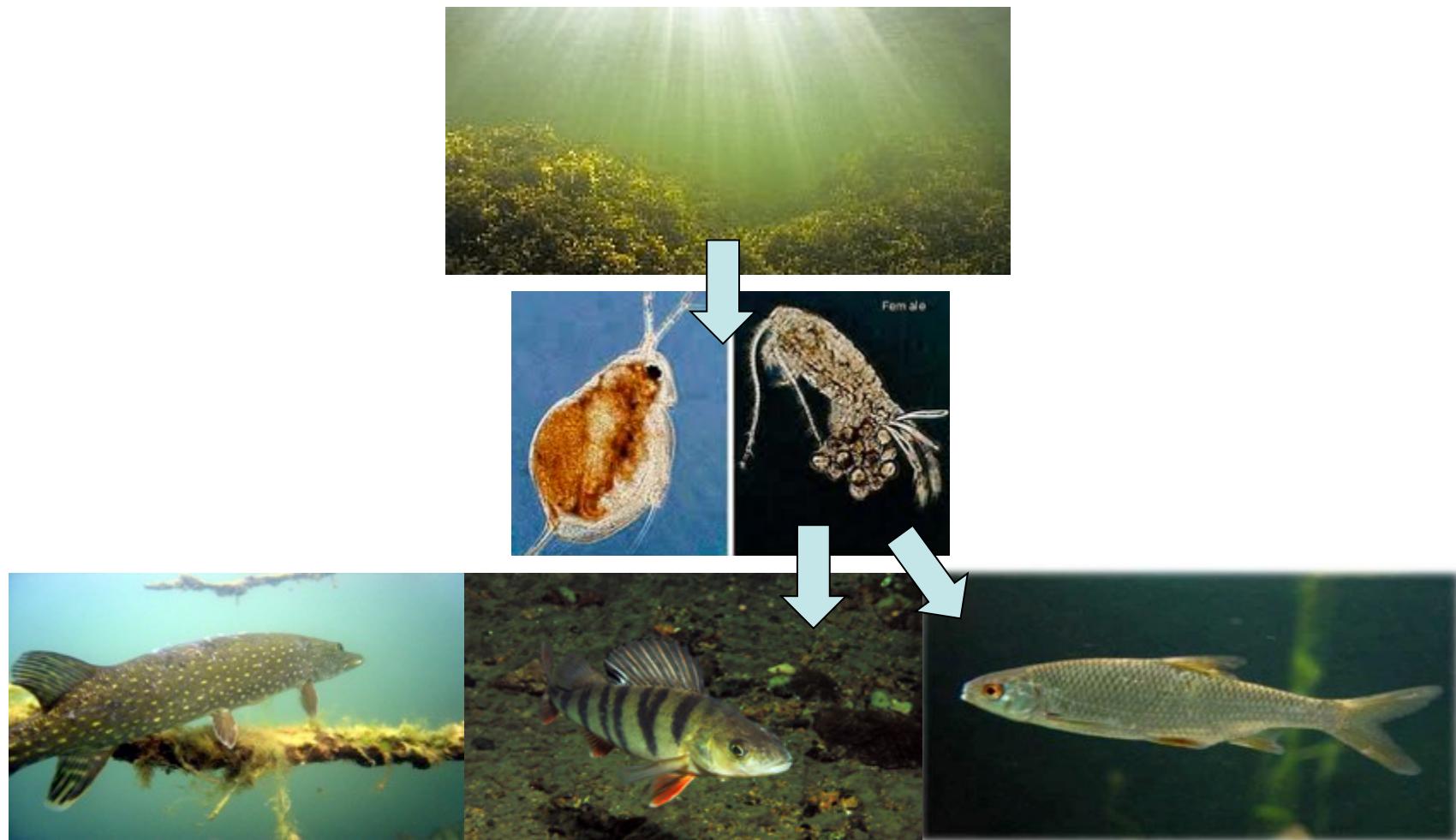

Gonyostomum semen -
gubbslem

Effekter på ekosystemet

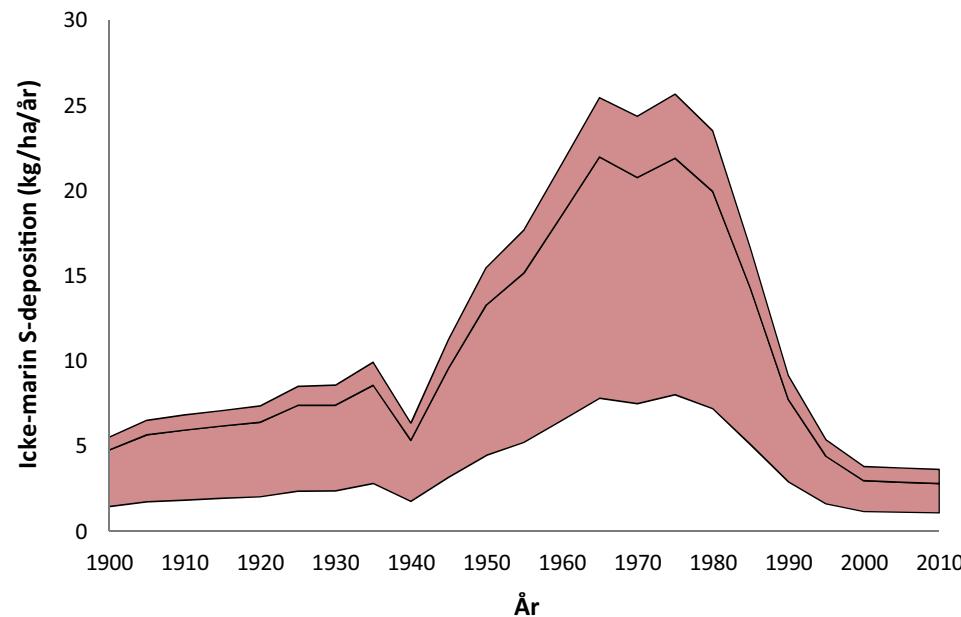
Ljusklimatet → växtplankton och undervattensvegetation
→ födosöksframgång

ORSAKER?

REGIONALA/GLOBALA

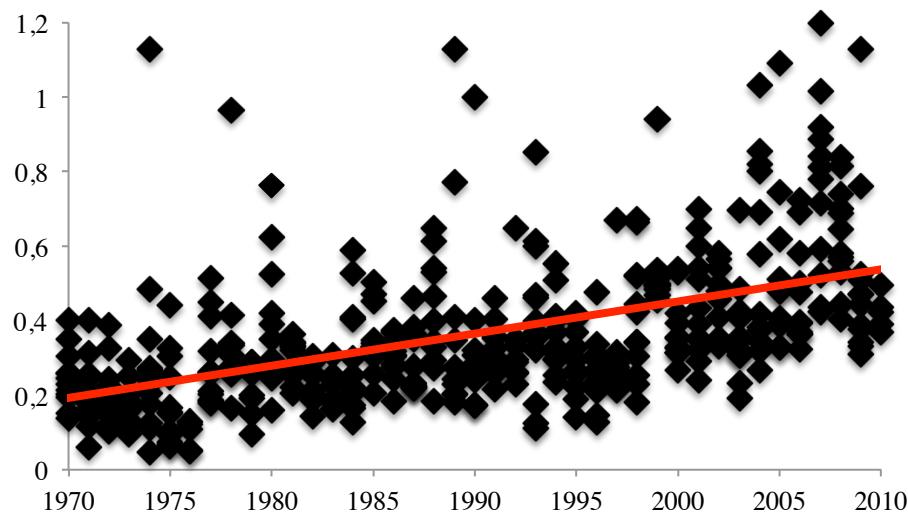
MINSKANDE FÖRSURNING

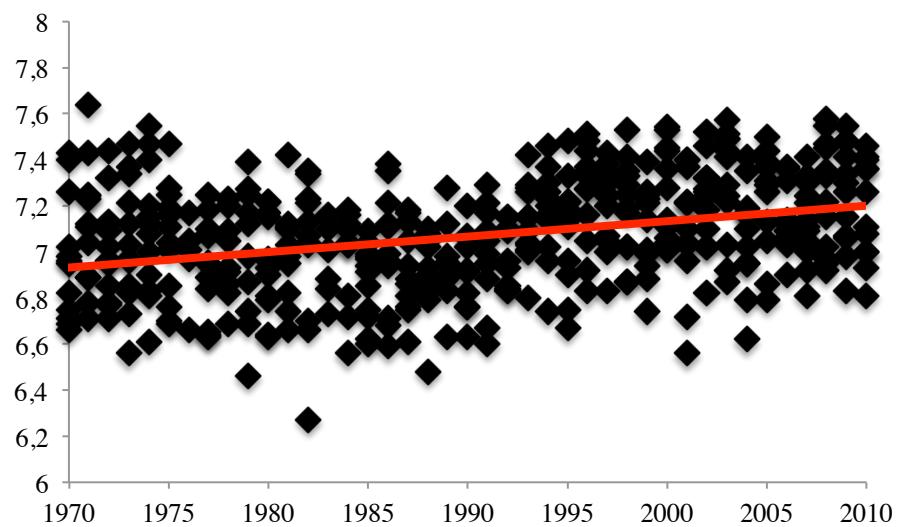
Fölster m fl. (2011) NV

HELGE Å

VATTENFÄRG

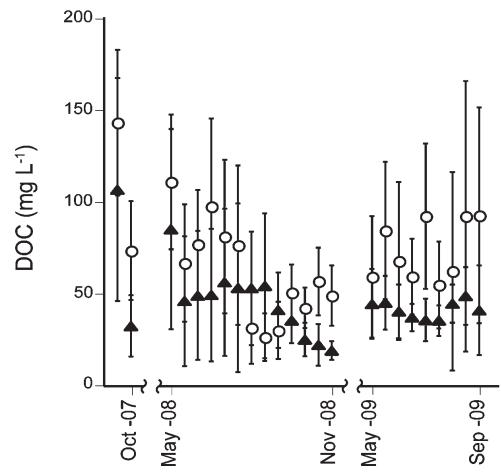

pH

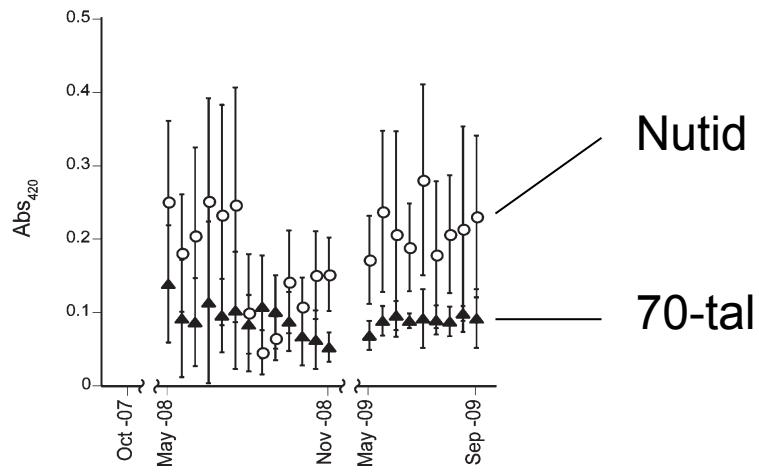

ORGANISKT MATERIAL

VATTENFÄRG

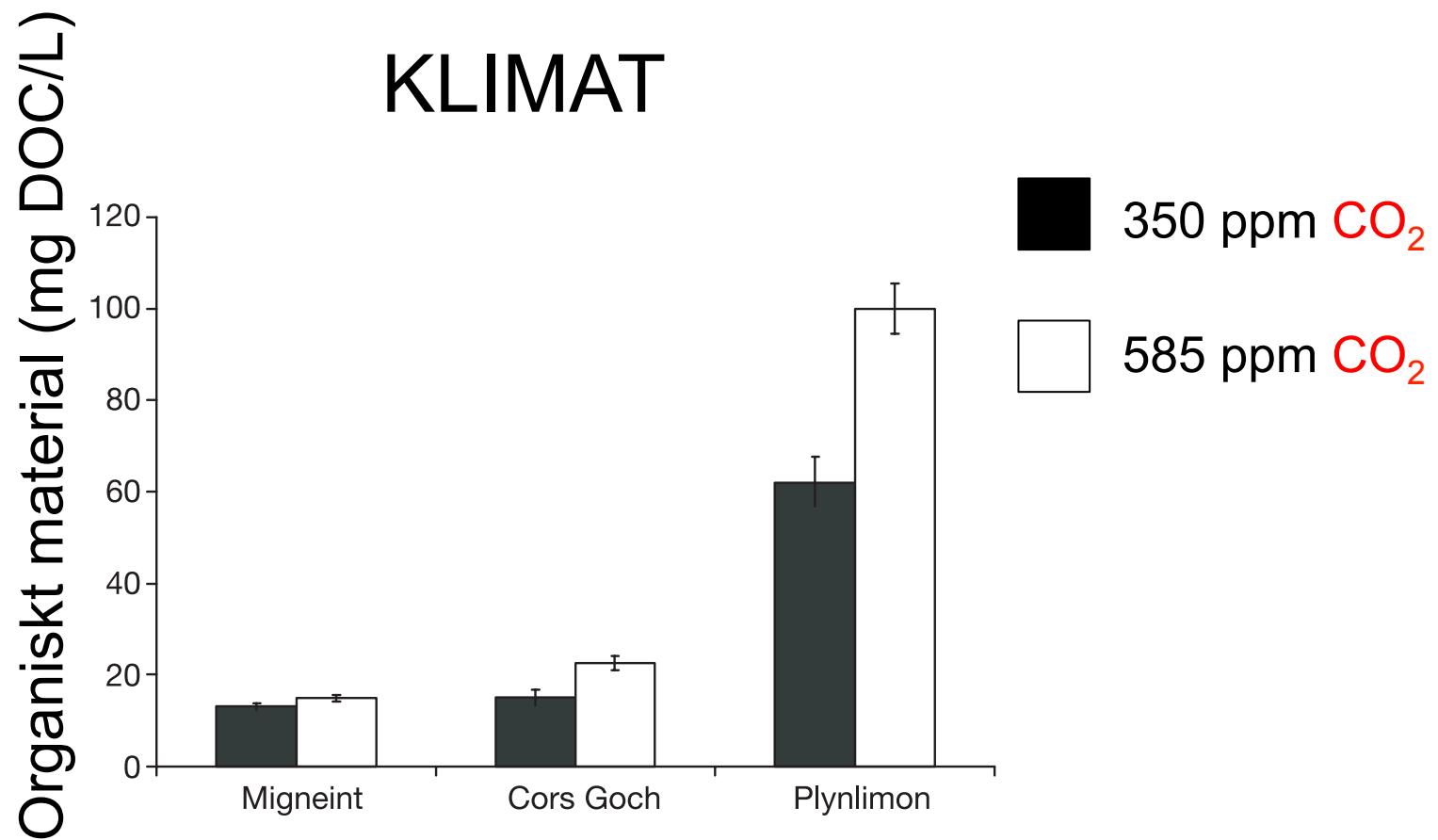

Ekström et al. 2011

ORSAKER?

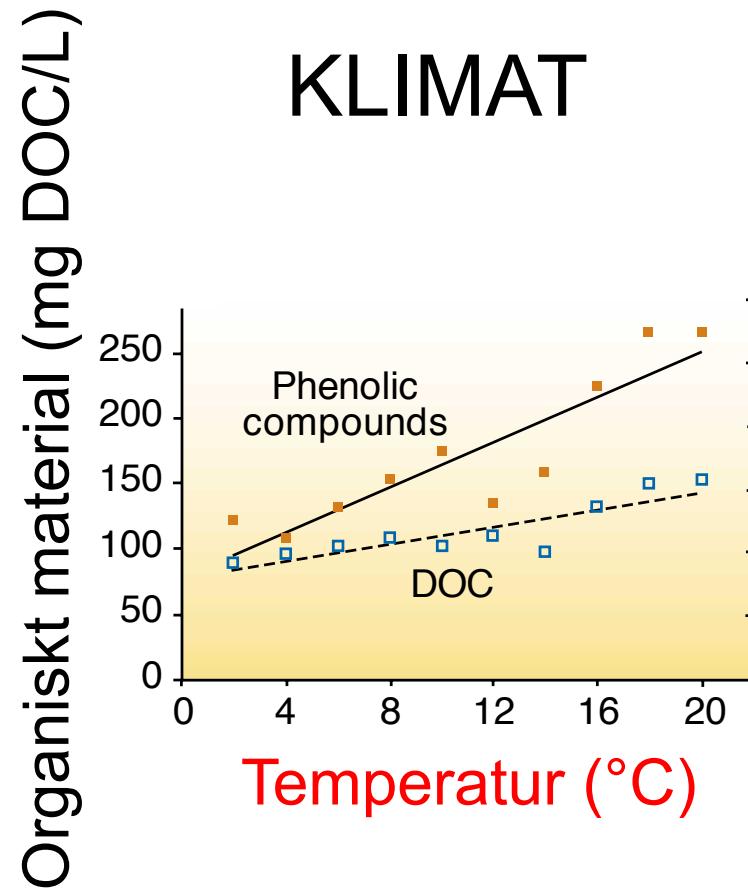
REGIONALA

KLIMAT

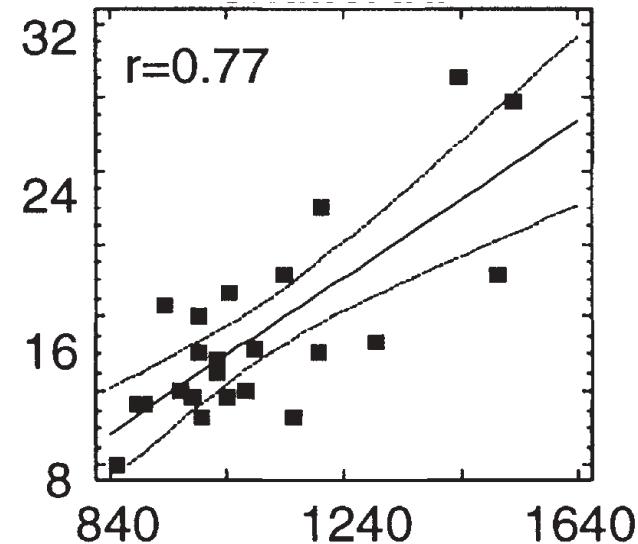
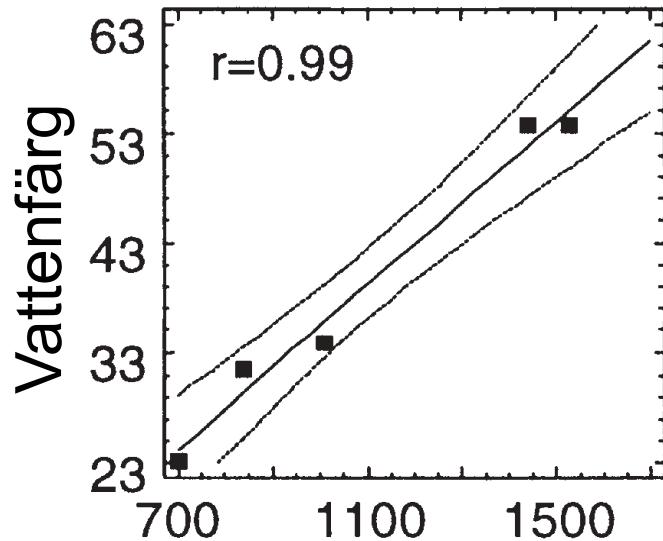
Freeman et al. 2004

ORSAKER? REGIONALA

Freeman et al. 2001

ORSAKER? REGIONALA KLIMAT

Nederbörd mm/år

Hongve et al. 2004

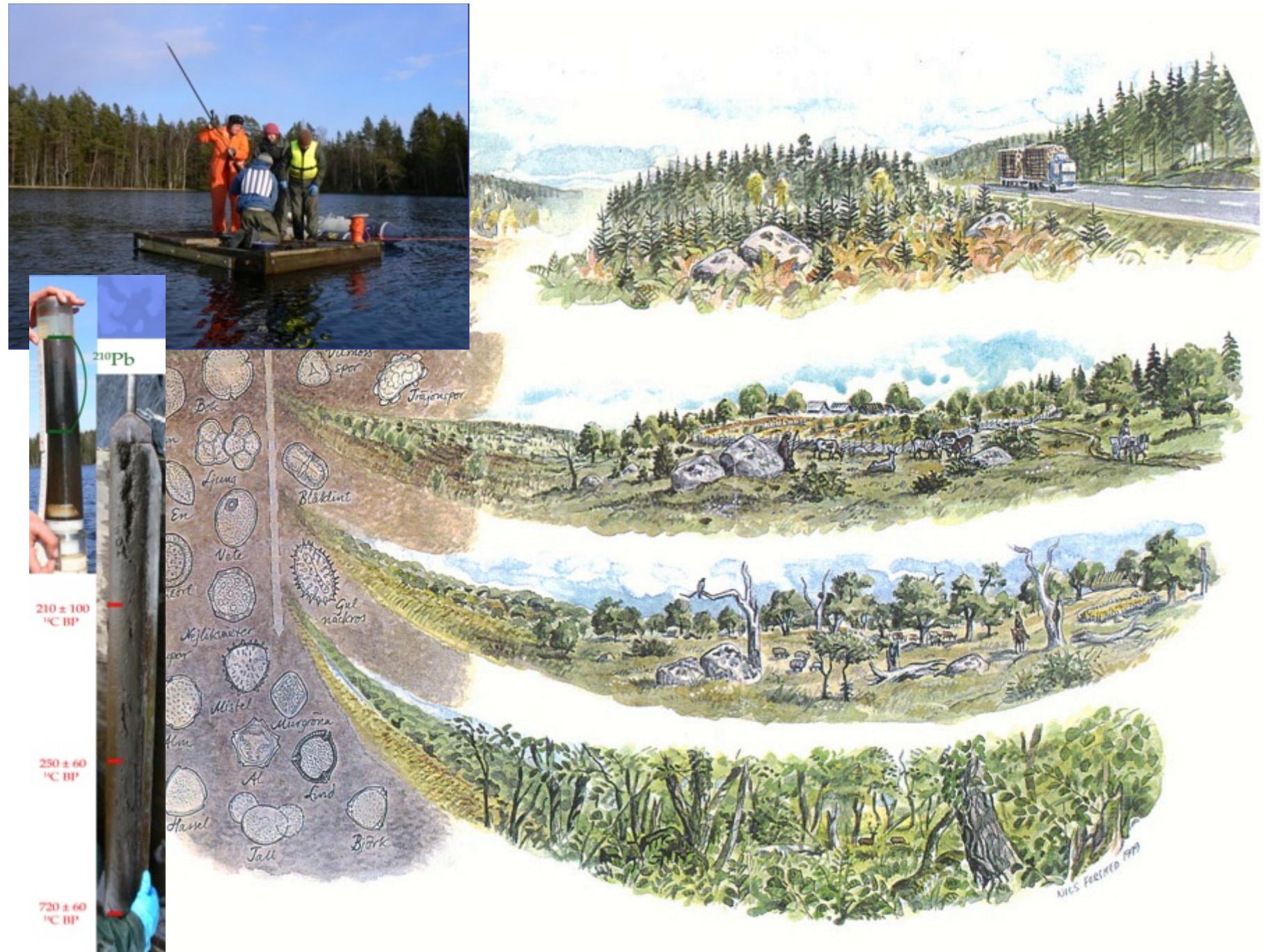
ORSAKER?

LOKALA

MARKANVÄNDNING

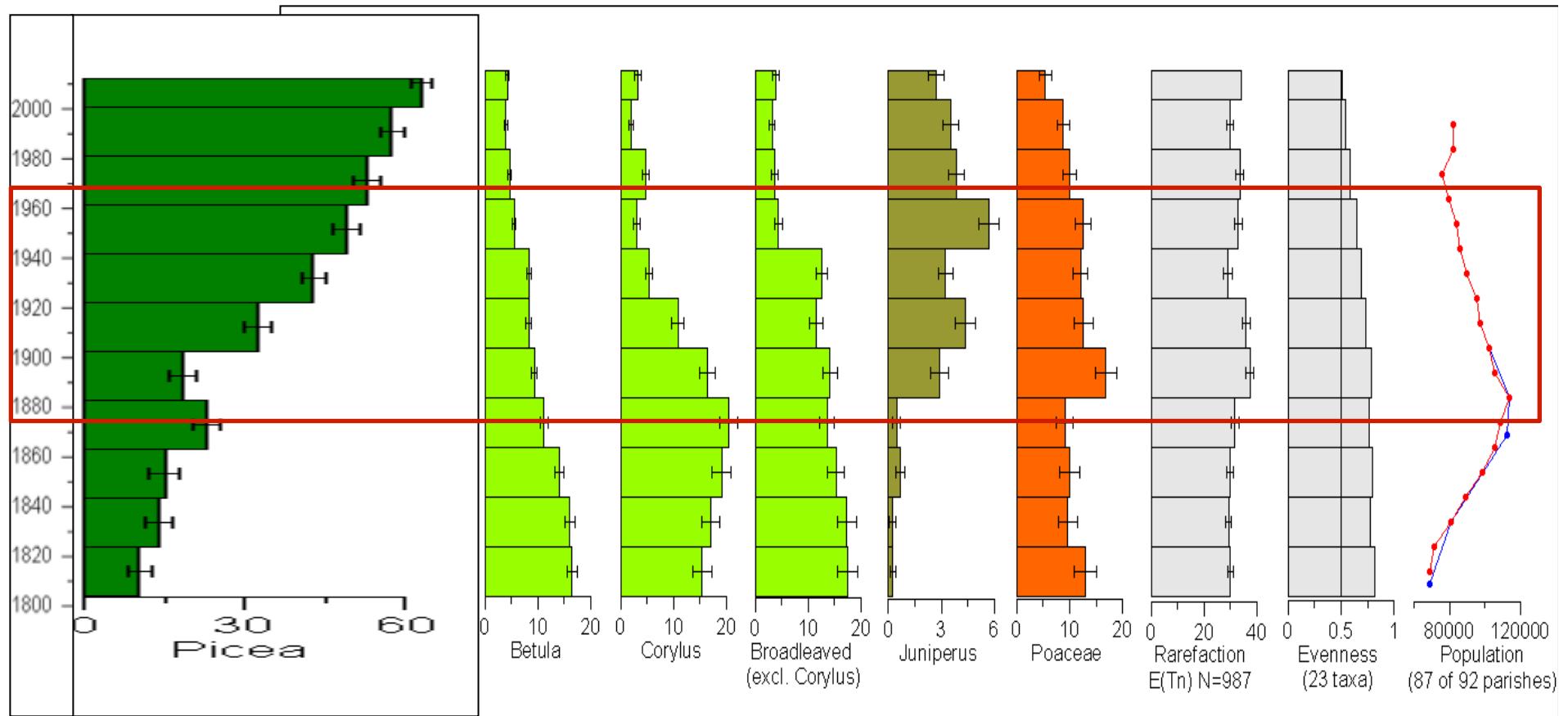
MOSSE BARRSKOG LÖVSKOG JORDBRUKSMARK

Bragée et al. manuskrift

Förändringar i markanvändning

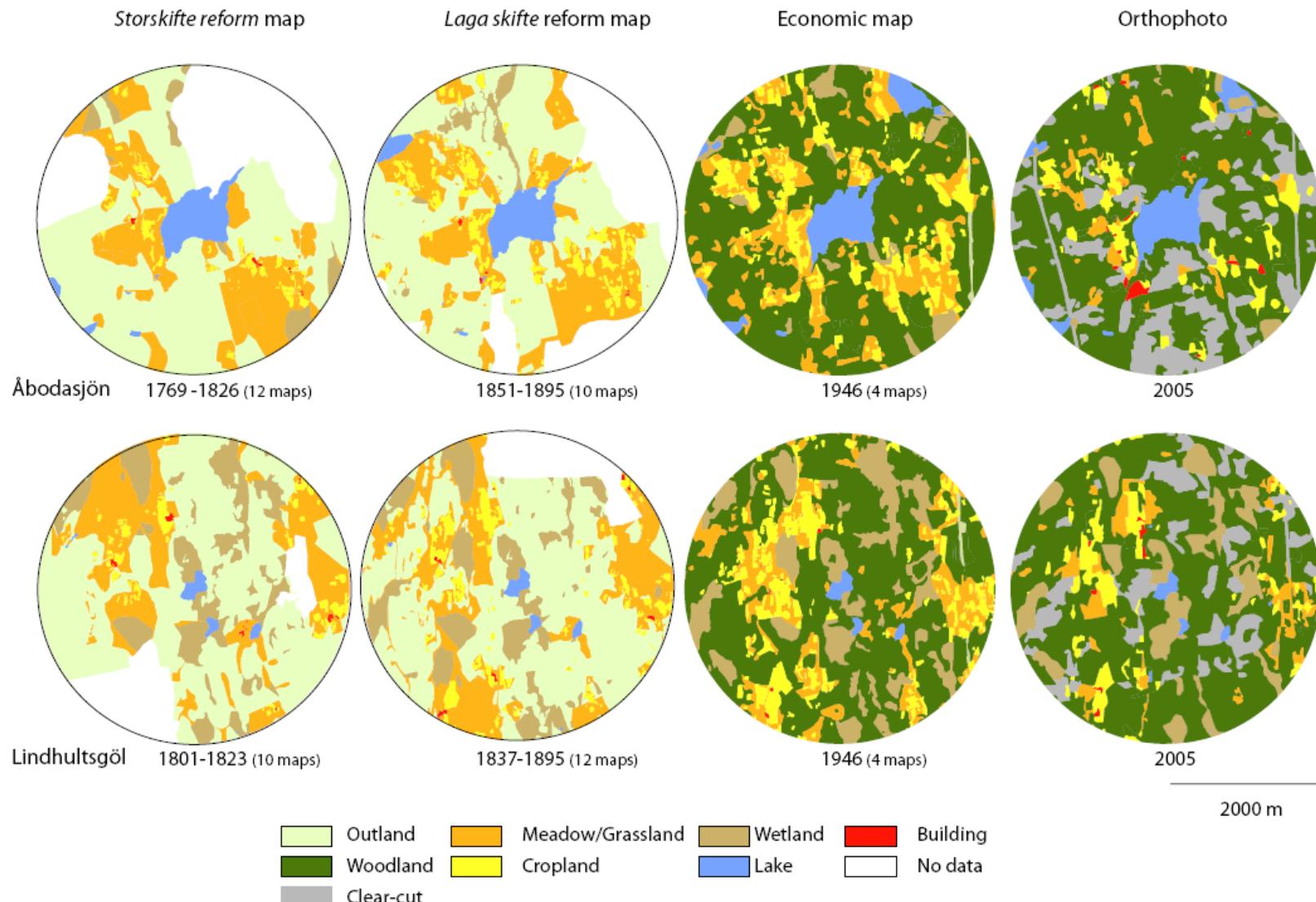
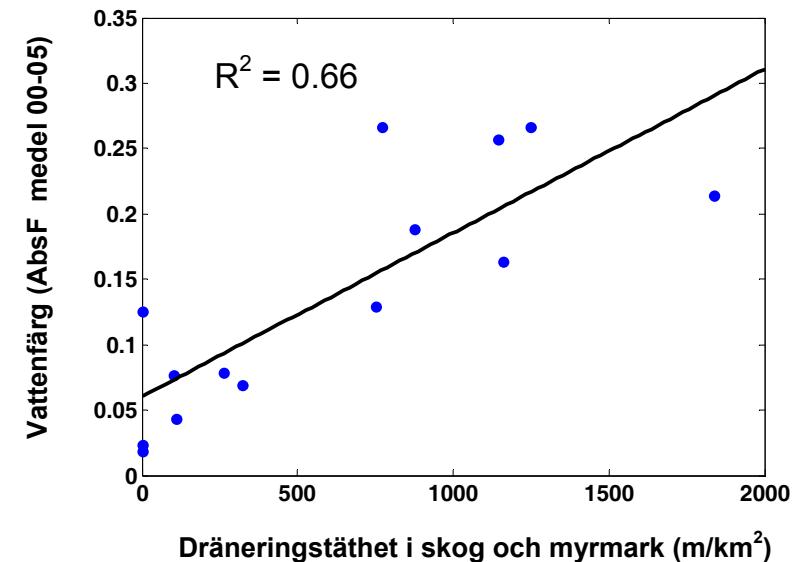
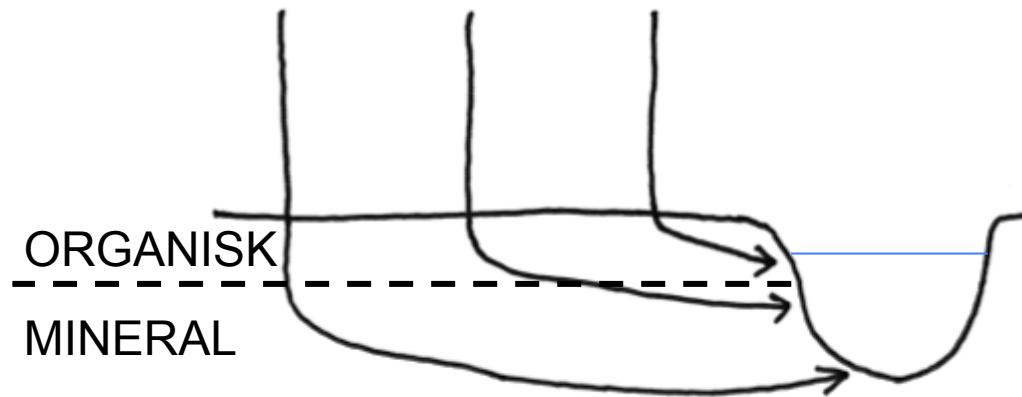

Figure 9. Documented categories of land use derived from historical maps and available orthophotos within 2-km radii around Åbodasjön and Lindhultsgöl.

ORSAKER? LOKALA

DIKNING

Kalén 2007

SAMMANFATTNING

- Vattenfärgen ökar i Möckeln, Helge å, Sverige, norra halvklotet
- Regionala orsaker
 - CO2
 - temperatur
 - nederbörd/vattenflöden
 - minskad försurning
- Lokala faktorer
 - markanvändning
 - dikning
- Framtiden?
- Åtgärder?

